

Millî Reasürans T.A.Ş.
adına sahibi
Cahit NOMER

İnceleme Kurulu
BAŞKAN
Barbaros YALÇIN
ÜYE

Hüseyin YUNAK
ÜYE

Candan EVREN
ÜYE

Ali N. YÜCEL
ÜYE

Feridun ÖZÜNAL

Yazı İşleri Müdürü
Y. Kemal ÇUHACI

İnceleme Kurulu Sekreteri
Gonca GÜNiŞİK

Basın Yayın Koordinatörü
Ebru FERAY

Dizgi
Gonca GÜNiŞİK

Kapak Dizaynı
UMUT SİLE

Renk Ayrımı
OLUŞUR GRAFİK

Baskı
CEYMA MATBAASI

Merkez
Teşvikiye Cad.43/57
34368 Teşvikiye / İstanbul

Tel : 0-212-231 47 30 / 3 hat
E-mail : reasuror@millire.com
Internet : http://www.millire.com

3 ayda bir yayınlanır.

**Dergide yer alan yazıların
içeriğinden yazı sahipleri
sorumludur.**

İÇİNDEKİLER

Başyazı	3
Sigortacılık Sektörü Bilimsel Çalışma Yarışması Artık Düzenlenmiyor	4
Türkiye’de Zorunlu Sigortalar ve Tarım Ürünlerinin Doğal Afet Zararlarına Karşı Himayesinde Zorunlu Sigortanın Uygulanabilirliği	6
Türkiye’de Potansiyel Zorunlu Sigorta Alanları, Zorunlu Seyahat Sigortası	24
Yabancı Basından Haberler	39

Reasürör Gözüyle

Ülkemizde sigortacılığın gelişmesi ve sigorta prim üretiminin artmasında etkili olabilecek tedbirlerden biri, zorunlu sigorta uygulamalarının yaygınlaştırılmasıdır. Bir takım alanlarda yasal düzenlemelere bağlı olarak gelişebilecek zorunlu sigorta uygulamalarına ilişkin olarak, Sayın İbrahim Serdar Koyuncu tarafından hazırlanmış olan "Türkiye'de Zorunlu Sigortalar ve Tarım Ürünlerinin Doğal Afet Zararlarına Karşı Himayesinde Zorunlu Sigortanın Uygulanabilirliği" adlı çalışma ile Sayın Dr. Atilla Erdağ tarafından hazırlanmış olan "Türkiye'de Potansiyel Zorunlu Sigorta Alanları, Zorunlu Seyahat Sigortası" adlı çalışma bu tür sigortalar hakkında bilgi vermenin yanı sıra, uygulamaya ilişkin bir takım önerileri de içermektedir. Her iki değerli çalışma da, Sigortacılık Sektörü Bilimsel Çalışma Yarışması'na katılmış, ancak katılım yetersizliği nedeniyle Seçici Kurul değerlendirmesine sunulamamıştır.

Yabancı Basından Haberler bölümünde ise, 2002 yılında doğal ve insan eliyle meydana gelmiş felâket olaylarının tüm ayrıntılarıyla incelendiği ve Swiss Re'nin yayın organı Sigma Dergisi tarafından hazırlanmış ayrıntılı raporun özeti yer almaktadır. Bunun yanı sıra, sigorta veya reasürans sözleşmelerinde yanlış beyan ya da beyanda bulunmama konusunun iki örnek dava üzerinde incelendiği makale ile reasürans piyasalarının 2001 ve 2002 yılları itibarıyla değerlendirildiği ve 2003 yılından beklentilerin neler olduğu konusundaki çalışmanın çevirileri yer almaktadır.

Nihayet, Şirketimiz tarafından yedi yıldır düzenlenmekte olan Sigortacılık Sektörü Bilimsel Çalışma Yarışması'nın, sektörümüzden beklenen ilgiyi görmemesi nedeniyle artık düzenlenmemesi kararına ilişkin olarak, Yarışma'nın ilk başladığı tarihten itibaren ilgili tüm ayrıntıları içeren bir yazı da dergimizin içeriğinde bulunmaktadır.

Sigortacılık Sektörü Bilimsel Çalışma Yarışması Artık Düzenlenmiyor

1 997 yılından beri Şirketimiz tarafından düzenlenmekte olan Bilimsel Çalışma Yarışması, gerek sektörümüzden gerekse sigortacılıkla ilgili akademik çevrelerden beklenen ilgiyi görmemesi nedeniyle yetkili kurulun almış olduğu kararla iptal edilmiştir.

1997 yılından 2003 yılına kadar toplam 101 adet çalışmanın katıldığı Yarışmamıza olan ilgi, ilk iki yılda beklenen düzeyde olmasına rağmen, daha sonraki yıllarda giderek azalmaya başlamış ve son olarak, 2003 yılında 5 adet çalışmaya düşmüştür.

Yarışmaya katılımın yıllar itibarıyla gelişimi hakkında bir fikir vermesi amacıyla söz konusu rakamlar aşağıdaki tablo üzerinde gösterilmektedir:

Yıllar	Katılım	Seçici Kurula Kalan	Sonuç
1997*	33	7	İlk üç seçildi
1998	21	6	İlk üç seçildi
1999	10	7	İlk üç seçildi
2000	9	5	Ödül verilmedi
2001*	10	-	Ödül verilmedi
2002*	13	3	Ödül verilmedi
2003	5	-	Ödül verilmedi

(*) Yarışmaya katılım konu itibarıyla serbest bırakılmıştır.
Diğer yıllarda ise belli konularla sınırlandırılmıştır.

Yukarıdaki tabloda Yarışmaya olan ilginin giderek azalmakta olduğu açık bir şekilde görülmektedir. 1997 yılındaki katılımın çok yüksek düzeyde olmasının en önemli nedeni, büyük bir ihtimalle, ilk yıl olmasından kaynaklanmaktadır.

REASÜRÖR

Yarışmaya katılan eserlerin Önceğici Kurul elemesinden geçerek İlk Üç dereceye girmesi ve ödöl alması sadece 1997, 1998 ve 1999 yıllarında görölmektedir. Diğer yıllarda, Önceğici Kurul elemesinden geçen bazı eserler olmakla birlikte Seçici Kurul tarafından ödüle layık bulunan herhangi bir eser bulunamamıştır. Bu sonuçlara göre, aşağıdaki tablonun ortaya koymuş olduğu diğer bir gerçek, Yarışmaya katılan eserlerin bilimsel kalitesinde giderek bir düşmenin olduğudur.

Aşağıdaki tablo ise, yedi yıldır düzenlemekte olduğumuz Yarışmaya sektörümüzün özellikle son yıllardaki ilgisinin ne düzeyde olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Yıllar	Katılan Kişi	Sektör (%28)	Akademisyen (%50)	Sektör-dışı (%22)
1997	33	11	14	8
1998	21	10	8	3
1999	10	3	5	2
2000	9	1	6	2
2001	10	1	7	2
2002	13	2	6	5
2003	5	-	4	1
	101	28	50	23

Yedi yıldır düzenlenmekte olan yarışmamıza sektörümüzden katılım, toplam üzerinden %28 oranında gerçekleşmiştir. Diğer bir deyişle, toplam katılım itibarıyla her 4 kişiden sadece biri sektörümüzden çıkmıştır. Sigortacılık sektöründen ilk iki yıl için oldukça yüksek olan katılım oranı 2000 yılından itibaren düşmeye başlamış ve sigortacılık sektörü için düzenlenen yarışma, 2003 yılında, sektörden kimsenin katılmadığı bir yarışma haline gelmiştir. 2000 yılından itibaren gerçekleşen, sektörden katılım oranına baktığımızda, son 4 yılda toplam katılan kişi sayısı 37 iken sektörümüzden sadece 4 kişi katılmış, diğer bir deyişle katılan her 10 kişiden ancak 1'i sektörümüzden çıkmıştır.

Sigortacılık sektörü için düzenlenen Bilimsel Çalışma Yarışması, yukarıda da belirtildiği gibi, sigortacılığın sorunlarını bire bir yaşayan ve bu konuda teknik ve bilimsel anlamda söyleyecek çok şeyi olması gereken sigortacılık sektöründen tek bir kişinin dahi katılmadığı bir yarışma haline gelmesi ya da işlevini yitirmiş olması nedeniyle Şirketimizin yetkili kurulu tarafından sona erdirilmiştir. İlk iki yıldan sonraki yıllarda katılımın beklenenden bir hayli az olması karşısında dahi yürütölmeye çalışılan Yarışmaya gerek sektörden hiç katılım olmaması gerekse genel olarak ilgi görmemesi bu kararın alınmasında en önemli neden olmuştur.

Türkiye’de Zorunlu Sigortalar ve Tarım Ürünlerinin Doğal Afet Zararlarına Karşı Himayesinde Zorunlu Sigortanın Uygulanabilirliği

I. GİRİŞ

Ekonominin en stratejik sektörlerinden biri tarım sektörüdür. Dünya nüfusundaki artış nedeniyle sürekli artan tüketim, tarım alanlarının daralması ve bozulan iklim şartları nedeniyle sürekli azalan üretim, bu sektörün gelecekte de stratejik öneme sahip bir sektör olacağını göstermektedir. Dolayısıyla bu sektörün ciddi politikalarla yönlendirilmesi gerekir. Ülkemizde, bünyesinde içinden çıkılması güç sorunlar barındıran, tarım sektörüne yönelik ciddi politikalar geliştirilememiştir. Sektörün sorunlarına bulunamayan çözümler, tarımda gerilemeye sebep olmuştur.

Tarım ürünlerinin doğal afet zararlarına karşı himayesi, tarım sektörünün önde gelen sorunlarından biridir. Bugüne kadarki uygulamalar, bu önemli soruna sektörün ihtiyacı olan çözümü sunamamıştır. Söz konusu zararların himayesinde, tarım ürünleri sigortasının ciddi bir şekilde düşünül-

memesi bir eksikliklerdir. Gerekli şartların oluşturulması halinde tarım ürünleri sigortası, sektörün bu ihtiyacını karşılayacaktır. Bu şartların en önemlileri; sigortanın bütün doğal afetlere karşı himaye sağlaması, devletin doğrudan ve dolaylı mali desteği ve sigortanın zorunlu sigorta şeklinde düzenlenmesidir.

Konumuz olan zorunlu tarım ürünleri sigortası, bazı hususlara değinmemizi gerekli kılmıştır. Dolayısıyla bundan sonraki ilk bölümde; genel olarak zorunlu sigortalar ve özellikleri ile Türkiye’de uygulanan zorunlu sigortalar incelenmiştir. İkinci bölümde, zorunlu tarım ürünleri sigortasının riziko unsuru olan doğal afetler ve sebep oldukları zararların himaye şekilleri ile ülkemizde uygulanan sistemler incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise, tarım ürünleri sigortasının özellikleri ve zorunlu tarım ürünleri sigortasının gerekliliği ile zorunlu tarım ürünleri sigortası için önerdiğimiz sistem incelenerek konu sonuçlandırılmıştır.

II. ZORUNLU SİGORTALAR

1. Genel

19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yaşanan hızlı endüstrileşme, makine ve motor gücüne dayalı faaliyetleri arttırmıştır. Bu tür faaliyetler, daha önce tahmin edilemeyen tipte ve büyüklükte zararların meydana gelmesine sebebiyet vermiştir. Ayrıca endüstrileşme, faaliyetlerin organizasyon içinde yürütülmesini gerekli kılmaktadır. Genelde bu durum zarara uğramış olan bir kimsenin, karşısında klasik anlamda zarardan sorumlu tutabileceği kimseleri bulamasına sebep olmaktadır. Endüstrileşmenin bu iki olumsuz sonucuna hukuk da kayıtsız kalmamış, sorumluluk sigortalarını ve tehlikeli faaliyette bulunanların kusursuz (objektif) sorumluluğunu, bu problemlere karşı çözüm olarak getirmiştir.

Tehlikeli ve büyük zararların doğmasına sebebiyet verebilecek nitelikte faaliyetlerde bulunan sermaye sahipleri çok

